

Asettamispäätös

17.8.2021

VN/18255/2021
VN/18255/2021-OM-10**JULKISYHTEISÖN VAHINGONKORVAUSVASTUU –TYÖRYHMÄ****Työryhmän asettaminen**

Oikeusministeriö on tänään asettanut työryhmän valmistelemaan ehdotusta julkisyhteisön vahingonkorvausvastuuta koskevan lainsäädännön uudistamiseksi.

Toimikausi

17.8.2021–31.5.2022.

Tausta

Pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman (Osallistava ja osaava Suomi – sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävä yhteiskunta, 2019) kirjauksen mukaan vahingonkorvauslain julkisyhteisön korvausvastuuta koskeva sääntely uudistetaan (s. 87).

Vahingonkorvauslain (412/1974) julkisyhteisön vahingonkorvausvastuuta koskevat säännökset ovat olleet voimassa lähes muuttumattomina lain voimaantulosta vuodesta 1974 lukien. Julkisen vallan käyttöön liittyvää korvausvastuuta rajoitetaan vahingonkorvauslaissa. Tämä ilmenee julkista valtaa käytettäessä aiheutuneen vahingon korvaamista koskevasta säännöksestä (ns. standardisäännös), muutoksenhakuvaatimuksesta sekä kannerajoituksesta.

Vahingonkorvauslain säätämisen jälkeen sen soveltamisympäristössä on tapahtunut merkittäviä muutoksia, jotka liittyvät paitsi yleiseen vahingonkorvausoikeudelliseen kehitykseen myös perus- ja ihmisoikeuksien sekä EU-oikeuden asettamiin vaatimuksiin. Myös julkishallinto toimintaympäristönä on muuttunut. Viranomaisella on velvollisuus toiminnassaan turvata yksilön oikeudet sekä toimia asianmukaisella ja hyvän hallinnon edellyttämällä tavalla.

Työryhmän tarkastelun kohteena ovat voimassa olevien vahingonkorvauslain julkisyhteisön korvausvastuuta koskevien säännösten lisäksi mahdollinen tarve säätää julkisyhteisön toiminnassa aiheutuneen aineettoman vahingon korvaamisesta. Tämä edellyttää julkisyhteisön toiminnassa perus- ja ihmisoikeuksien loukkauksesta aiheutuneen vahingon sekä vahingonkorvauslain 5 luvun 6 §:ssä tarkoitettua kärsimyksestä aiheutuneen

Postiosoite Postadress Postal Address Oikeusministeriö	Käyntiosoite Besöksadress Office	Puhelin Telefon Telephone	Faksi Fax Fax	s-posti, internet e-post, internet e-mail, internet
PL 25 00023 Valtioneuvosto	Eteläesplanadi 10 Helsinki	29 516 001 35 829 516 001	916 067 730 +358 9 1606 7730	oikeusministerio@om.fi oikeusministerio.fi

vahingon lähempää tarkastelua. Lisäksi selvitetään, onko vahingonkorvauslakiin aihetta ottaa nimenomainen säännös viranomaisen harjoittamasta virheellisestä tai laiminlyödyistä neuvonnasta aiheutuneesta vahingosta.

Esitutkintalain, pakkokeinolain ja poliisilain kokonaisuudistuksen yhteydessä selvitettiin tarvetta ottaa pakkokeinolakiin ja poliisilakiin säännöksiä pakkokeinojen ja poliisien toimivaltuuksien käyttämisestä aiheutuvan vahingon korvaamisesta (Komiteamietintö 2009:2). Uudistuksen jatkovalmistelussa päädyttiin siihen, että esiin nousseita vahingonkorvaussääntelyyn liittyviä kysymyksiä on perusteltua tarkastella julkisyhteisön vahingonkorvausvastuuta koskevan lainsäädännön uudistuksen yhteydessä.

Julkisiin palveluihin liittyvää vahingonkorvausvastuuta käsitellään myös osana julkisyhteisön vahingonkorvausvastuun uudistamista. Kuluttajan- ja asiakkaansuojan parantamisessa henkilöön kohdistuvissa palveluissa tuotiin esiin muun muassa tarve kirjata lakiin palvelun järjestäjänä toimivan julkisyhteisön isännänvastuu, kun julkisia palveluita järjestetään ostopalvelusopimuksella (oikeusministeriön julkaisuja: Mietintöjä ja lausuntoja 13/2011, 2020:3 ja 2020:18).

Julkisyhteisön vahingonkorvausvastuusta on oikeusministeriön antaman toimeksiannon perusteella tehty selvitys (Selvityksiä ja ohjeita 59/2010) ja selvityksestä saaduista lausunnoista on tehty tiivistelmä (Mietintöjä ja lausuntoja 10/2011).

Tavoitteet

Tavoitteena on uudistaa julkisyhteisön vahingonkorvausvastuuta koskevaa lainsäädäntöä edellä todetun hallitusohjelmakirjauksen ja muiden tarpeellisten täsmennysten toteuttamiseksi. Tavoitteena on selkeä ja johdonmukainen sääntely, joka parantaa sekä vahingonkärsijän että vahingonaiheuttajan oikeusturvaa ja johtaa mahdollisimman ennakoitavaan korvauskäytäntöön.

Tehtävä

Työryhmän tehtävänä on valmistella hallituksen esityksen muotoon laadittu ehdotus vahingonkorvauslain julkisyhteisön vahingonkorvausvastuuta koskevien säännösten muuttamisesta sekä tarvittavista pakkokeinojen ja poliisin toimivaltuuksien käyttämiseen liittyvistä vahingonkorvausoikeudellisista erityissäännöksistä.

Työryhmä voi valmistelun aikana kuulla asiantuntijoita ja järjestää kuulemistilaisuuksia.

Organisointi

Puheenjohtaja:

Oikeusneuvos Mikko Könkkölä

Jäsenet:

Lainsäädäntöneuvos Riitta Haapasaari, oikeusministeriö

Lainsäädäntöneuvos Elina Isoksela, valtiovarainministeriö

Johtaja Sirpa Rautio, Ihmisoikeuskeskus/Suomen kansallinen ihmisoikeusinstituutio (NHRI)

Asianajaja Lauri Railas, Suomen Asianajajaliitto

Johtava lakimies Pirkka-Petri Lebedeff, Suomen Kuntaliitto

Lakiasiainpäällikkö Pekka Syrjänen, Valtiokonttori

Pysyvä asiantuntija:

Professori Suviaanna Hakalehto, Itä-Suomen yliopisto

Työryhmän sihteerinä toimii erityisasiantuntija Ida-Sofia Liljavirta oikeusministeriöstä.

Kustannukset ja rahoitus

Työryhmän menot maksetaan momentilta 25.01.01.

Osastopäällikkö Antti T. Leinonen

Yksikönpäällikkö Katri Kummoinen

Jakelu työryhmän puheenjohtaja ja jäsenet

Tiedoksi kansliapäällikkö Pekka Timonen
osastopäällikkö Antti T. Leinonen
yksikönpäällikkö Katri Kummoinen
valtiovarainministeriö
Ihmisoikeuskeskus/Suomen kansallinen ihmisoikeusinstituutio (NHRI)
Suomen Asianajajaliitto
Suomen Kuntaliitto
Valtiokonttori
Professori Suvianna Hakalehto, Itä-Suomen yliopisto